

ΣΠΟΥΔΗ
ΣΤΗΝ ΚΑΤΑΚΟΡΥΦΗ
ΚΑΙ ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΤΗΤΑ

ΤΙΜΗΤΙΚΟΣ ΤΟΜΟΣ
ΣΤΟΝ ΟΜΟΤΙΜΟ ΚΑΘΗΓΗΤΗ
ΒΑΣΙΛΕΙΟ Τ. ΣΠΟΥΔΑΣΗ

ΕΚΔΟΤΙΚΟΣ ΟΙΚΟΣ

Αδελφών Κυριακίδη α.ε.

*Σπουδή
στήν κατακόρυφη
καί όριζόντια
κοινωνικότητα*

*Τιμητικός Τόμος
στόν Όμότιμο Καθηγητή
Βασίλειο Τ. Γιούλιου*

*Σπουδή
στήν κατακόρυφη
καί όριζόντια
κοινωνικότητα*

*Τιμητικός Τόμος
στόν Όμότιμο Καθηγητή
Βασίλειο Τ. Γιούλτσιου*

ΕΚΔΟΤΙΚΟΣ ΟΙΚΟΣ

Αδελφών Κυριακίδη α.ε.

ΕΚΔΟΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΟΥ ΤΟΜΟΥ:
ΤΑ ΜΕΛΗ ΤΟΥ ΤΟΜΕΑ ΗΘΙΚΗΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑΣ

Καθηγητής: Ιωάννης Σ. Πέτρου
Καθηγητής: Ανέστης Γ. Κεσελόπουλος
Καθηγητής: Πρωτ. Βασίλειος Ίω. Καλλιακμάνης
Έπίκ. Καθηγήτρια: Νίκη Ή. Παπαγεωργίου
Λέκτορας: Νικόλαος Ε. Μυρίδης
Ε.Τ.Ε.Π.: Ιωάννης Γ. Μπουζιανās
Ε.Τ.Ε.Π.: Αικατερίνη Ε. Στράτου
Ε.Τ.Ε.Π.: Ήλιος Π. Καγιάρας

Άριθμός Έκδόσεως: 1153

ISBN: 978-960-343-955-4

Copyright ©: ©2007

Έκδοτικός Οίκος Άδελφών Κυριακίδη Α.Ε.
Κων. Μελενίκου 5, Τ.Κ. 546 35, Θεσσαλονίκη.
Τηλ. 2310. 208 540, Fax 2310. 245 541.
Web: <http://www.kyriakidis.gr>

Αθήνα:
Κεντρικό: Άρσάκειο Μέγαρο, Σποά του Βιβλίου,
Πεσμαζόγλου 5, Τ.Κ. 105 64
Τηλ. και Fax: 210.32 11 097.

Ή πνευματική ιδιοκτησία αποκτάται χωρίς καμία διατύπωση και χωρίς την ανάγκη ρή-
τρας απαγορευτικής των προσβολών της. Πάντως, κατά τὸ Ν. 2121/1993 και τὴ διεθνή
σύμβαση τῆς Βέρνης (πού ἔχει κυρωθεῖ με τὸ Ν. 100/1975) ἀπαγορεύεται ἡ ἀναδημοσί-
ευση καὶ γενικὰ ἡ ἀναπαραγωγή τοῦ παρόντος ἔργου, με ὅποιονδήποτε τρόπο, (ἠλεκτρονι-
κό, μηχανικό, φωτοτυπικό, ἠχογράφησης ἢ ἄλλο), τμηματικά ἢ περιληπτικά, στό πρωτό-
τυπο ἢ σὲ μετάφραση ἢ ἄλλη διασκευή, χωρίς γραπτὴ ἄδεια τοῦ ἐκδότη.

ISBN: 978-960-343-955-4

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ κ. ΒΑΡΘΟΛΟΜΑΙΟΥ <i>«Χαιρετισμός»</i>	7
ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑΣ κ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ Β΄ <i>«Χαιρετισμός»</i>	9
ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ κ. ΑΝΘΙΜΟΥ <i>«Χαιρετισμός»</i>	11
ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ	13
ΠΡΟΛΟΓΟΣ	17
ΝΙΚΗΣ Η. ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ <i>Βασίλειος Τραϊανού Γιούλτσης</i>	19
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΕΣ ΜΕΛΕΤΕΣ	41
ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΑΘΗΝΩΝ ΚΑΙ ΠΑΣΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ κ. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ, <i>Ὁ συμβολαιογράφος καὶ ἡ οἰκογένεια τῆς 3^{ης} χιλιετίας</i>	43
ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΤΥΡΟΛΗΣ ΚΑΙ ΣΕΡΕΝΤΙΟΥ κ. ΠΑΝΤΕΛΗΜΟΝΟΣ, <i>Τὸ Αὐτοκέφαλον καὶ ἡ Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία ἐν Οὐκρανίᾳ</i>	51
ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ π. ΛΕΡΟΥ, ΚΑΛΥΜΝΟΥ ΚΑΙ ΑΣΤΥΠΑΛΛΙΑΣ κ. ΝΕΚΤΑΡΙΟΥ, <i>Ἐμπειρίες ἐπισκοπικῆς ποιμαντορίας</i>	59
ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΣΑΣΙΜΩΝ κ. ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ, <i>Il Mistero Cristiano e la Spiritualita della Chiesa nella Traditione Ortodossa</i>	71
ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΑΡΚΑΛΟΧΩΡΙΟΥ, ΚΑΣΤΕΛΛΙΟΥ ΚΑΙ ΒΙΑΝΝΟΥ κ. ΑΝΔΡΕΟΥ, <i>Ὁ Ἰωάννης Μεταξᾶς καὶ ἡ ἐκλογή (1938) τοῦ Ἀθηνῶν Χρυσάνδου τοῦ ἀπὸ Τραπεζοῦντος</i>	81
ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΕΔΕΣΣΗΣ, ΠΕΛΛΗΣ ΚΑΙ ΑΛΜΩΠΙΑΣ κ. ΙΩΗΛ, <i>Ποικίλες περιστασιακὲς ἐκκλησιαστικὲς εὐχὲς</i>	95

ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΝΕΑΠΟΛΕΩΣ ΚΑΙ ΣΤΑΥΡΟΥΠΟΛΕΩΣ Κ. ΒΑΡΝΑΒΑ, <i>Οι μετανάστες στην υπό διαμόρφωση πολυπολιτισμική κοινωνία: Μια πρόκληση για την Εκκλησία</i>	111
ΝΙΚΟΥ ΓΡ. ΖΑΧΑΡΟΠΟΥΛΟΥ, <i>Κοινωνικής ζωής δεδομένα των πρώτων Χριστιανών</i>	117
ΙΩΑΝΝΗ Δ. ΚΑΡΑΒΙΔΟΠΟΥΛΟΥ, <i>Ό πλησίον στην Αγία Γραφή και σέ άλλα Ίερα Κείμενα τών Θρησκειών</i>	133
ΕΥΑΓΓΕΛΟΥ Δ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ, <i>Τά μέλη τής Έκκλησίας μέσα στό δημοκρατικό Κράτος</i>	147
ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΙΩΣ. ΜΑΝΤΖΑΡΙΔΗ, <i>Η μετοχή στην ενέργεια του Θεού ως όρος πραγματώσεως τής ύποστατικής άρχης στον άνθρωπο</i>	159
ΙΩΑΝΝΗ Χ. ΤΑΡΝΑΝΙΔΗ, <i>Βυζαντινή λατρευτική παρουσία στην κεντρική Ευρώπη: Η περίπτωση της Κυριλλομεθοδινής Ιεραποστολής</i>	169
ΓΙΩΡΓΟΥ Α. ΑΝΩΓΕΙΑΝΑΚΙ, <i>Η αναδυόμενη «Θρησκεία της Νέας Εποχής» Προσέγγιση του φαινομένου από έναν Φυσιολόγο</i>	179
ΣΩΤΗΡΙΟΥ Λ. ΒΑΡΝΑΛΙΔΗ, <i>Ανέκδοτη Έπιστολή του Οίκουμενικού Πατριάρχου Άγαθαγγέλου πρός τον Μητροπολίτην Ίωαννίνων Βενέδικτον, Περί προστασίας τών Έβραίων τής πόλεως Ίωαννίνων (12 Οκτωβρίου 1827)</i>	195
ΧΡΗΣΤΟΥ Κ. ΒΑΣΙΛΟΠΟΥΛΟΥ, <i>Η σχολική θρησκευτική αγωγή υπό το πρίσμα της παιδοκεντρικότητας</i>	205
ΜΑΡΙΑΣ ΒΕΡΓΕΤΗ-ΚΥΡΙΑΚΙΔΗ, <i>Αδελφότης Οφθικιάλων της Αγίας του Χριστού Μεγάλης Εκκλησίας "Παναγία η Παμμακάριστος": Ιστορικές και κοινωνικές παράμετροι</i>	219
ΙΩΑΝΝΗ Λ. ΓΑΛΑΝΗ, <i>Ο Προφήτης Ησαΐας στα τέσσερα Εύαγγελια</i>	235
ΝΙΚΟΛΙΤΣΑΣ Δ. ΓΕΩΡΓΟΠΟΥΛΟΥ, <i>Ετερότητα και ετεροτροπία των δύο φύλων</i>	253
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ Ζ. ΔΕΛΗΚΩΣΤΑΝΤΗ, <i>Πολιτική και Κοινωνία: Η επικαιρότητα της πολιτικής σκέψης της Hannah Arendt</i>	263

Σπουδή στην κατακόρυφη και οριζόντια κοινωνικότητα	15
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ Β. ΖΟΡΜΠΑ, <i>Μία προσέγγιση της Ορθόδοξης Θεολογίας στις εξελίξεις της σύγχρονης Βιοτεχνολογίας</i>	277
ΝΙΚΟΛΑΟΥ Γ. ΙΝΤΖΕΣΙΛΟΓΛΟΥ, <i>Με αφορμή το έργο του Παναγιώτη Κανελλόπουλου. Προβληματισμοί για τη γνώση, τον πολιτισμό, την πολιτική, την ηθική και τη μεταφυσική</i>	289
ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ Β. ΚΑΪΜΑΚΗ, <i>Επιστολή Αριστέα</i>	313
ΠΡΩΤ. ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΙΩ. ΚΑΛΛΙΑΚΜΑΝΗ, <i>Άνθρωπος και κοινωνία στις Διδαχές του άγιου Κοσμά του Αίτωλου</i>	325
ΑΝΕΣΤΗ Γ. ΚΕΞΕΛΟΠΟΥΛΟΥ, <i>Ο διαλογικός και διακονικός χαρακτήρας της Έκκλησίας. Αναφορά στον Ίερό Φώτιο</i>	337
ΙΩΑΝΝΗ Β. ΚΟΓΚΟΥΛΗ, <i>Η Ορθόδοξη χριστιανική αγωγή στο σύγχρονο ελληνικό σχολείο</i>	351
ΜΙΛΤΙΑΔΗ Δ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ, <i>Η ευθύνη των μελών της Εκκλησίας για την οικουμενική προσέγγιση στην Ελλάδα</i>	369
ΧΡΙΣΤΙΑΝΑΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΟΠΟΥΛΟΥ, <i>Μαζικά Μέσα Ενημέρωσης: "Θρησκεία" της μεταμοντέρνας κοινωνίας</i>	379
ΓΕΩΡΓΙΟΥ Δ. ΜΑΡΤΖΕΛΟΥ, <i>Η σημασία των Πατέρων της Εκκλησίας στους πολυμερείς θεολογικούς διαλόγους της Ορθοδοξίας</i>	395
ΝΙΚΟΛΑΟΥ Ε. ΜΥΡΙΔΗ, <i>Ο μετασχηματισμός Hough: Ένα στοιχείο ψηφιακής επεξεργασίας εικόνας και κειμένου</i>	413
ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ Ζ. ΝΙΚΗΤΑ, <i>Βεργιλίου Μάρωνος περί Χριστού Έπη: Η κωνσταντίνηια εκδοχή της τέταρτης εκλογής</i>	423
ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ Β. ΝΙΚΟΛΑΪΔΗ, <i>Εκχοσμίκευση της Εκκλησίας. Αρνητικές όψεις</i>	443
ΝΙΚΟΥ ΙΩ. ΝΙΚΟΛΑΪΔΗ, <i>Τò τριαδολογικό αίρετικό σύνδρομο του Άρειου</i>	

κατά τις σωζόμενες Έπιστολές του	451
ΧΡΗΣΤΟΥ Κ. ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ, <i>Καινοδιαθηρικά παραδείγματα διαλόγου Θρησκειών και Πολιτισμών</i>	463
ΑΝΝΑΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΑΡΕΑ, <i>Ως πρόβατον επί τηλεοπτικήν σφαγήν ...</i>	479
ΝΙΚΗΣ Η. ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ, <i>Ο ρόλος της Θρησκείας στη ζωή των μεταναστών</i>	507
ΣΤΕΛΙΟΥ Μ. ΠΑΠΑΘΕΜΕΛΗ, <i>Μπορούμε και τώρα να κερδίσουμε στο θέμα των Σκοπίων, αλλά...</i>	523
ΙΩΑΝΝΗ Σ. ΠΕΤΡΟΥ, <i>Προοπτικές των θεολογικών σπουδών στο ελληνικό πανεπιστήμιο</i>	529
ΛΑΜΠΡΟΥ ΧΡ. ΣΙΑΣΟΥ, <i>Τὸ ἔρευνᾶν ὡς ἐπιστήμη σωματική. Ἦγουν περὶ ἀναγνώσεως, βιασμοῦ καὶ κλοπῆς τῶν Γραφῶν</i>	553
ΙΩΑΝΝΗ Α. ΣΚΟΥΡΤΗ, <i>Άγνωστες ἐπιστολές τοῦ Πολυανῆς Παρθενίου καὶ τοῦ Ἠγουμένου τῆς Μονῆς Καραδάχης Νεοφύτου (1901)</i>	565
ΧΡΗΣΟΣΤΟΜΟΥ Α. ΣΤΑΜΟΥΛΗ, <i>Από την παθολογική συναισθηματικότητα στον οικολογικό ρεαλισμό της ευδύνης</i>	583
ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΙΩ. ΤΣΕΛΕΓΓΙΔΗ, <i>Προϋποθέσεις τῆς ἀγιοπνευματικῆς ζωῆς</i>	599

Μαρίας Βεργέτη-Κυριακίδη
Επίκουρης Καθηγήτριας Παιδαγωγικής Σχολής
Δημοκριτείου Πανεπιστημίου Θράκης

Η ΑΔΕΛΦΟΤΗΣ ΟΦΦΙΚΙΑΛΩΝ
ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ ΜΕΓΑΛΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ
«ΠΑΝΑΓΙΑ Η ΠΑΜΜΑΚΑΡΙΣΤΟΣ»:
ΙΣΤΟΡΙΚΕΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΠΑΡΑΜΕΤΡΟΙ

Α΄ Η ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ

Η Αδελφότητα των Οφφικιάλων «Παναγία η Παμμακάριστος» αποτελεί σύγχρονη μορφή έκφρασης της συλλογικής ταυτότητας των αρχόντων οφφικιάλων του Οικουμενικού Πατριαρχείου.

Οι άρχοντες τιμούν τον τίτλο που τους έχει απονεμίσει ο Οικουμενικός Πατριάρχης προσφέροντας τις υπηρεσίες τους για τη διάσωση και διάδοση των ελληνορθόδοξων πνευματικών και πολιτιστικών προτύπων καθώς και για την στήριξη της Μητρός Μεγάλης του Χριστού Εκκλησίας στο αγιαστικό, ποιμαντικό και οικουμενικό έργο της.

Ο δεσμός της ανάθεσης αξιωμάτων και αρμοδιοτήτων σε λαϊκούς δημιουργείται τα πρώτα μεταχριστιανικά χρόνια, εδραιώνεται με τη μορφή της απονομής οφφικίων την περίοδο της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας, επιβιώνει και ισχυροποιείται τους δύο πρώτους αιώνες της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας, ενώ εξασθενεί κατά τα χρόνια δημιουργίας και επέκτασης των εθνικών κρατών της Βαλκανικής Χερσονήσου. Από τα τέλη του εικοστού αιώνα εξελίσσεται σε απονομή τίτλων που συνδέονται με τη δράση ατόμων τα οποία διακρίνονται για το έργο και την προσφορά τους στον ελληνισμό και

την Ορθοδοξία.

Β' ΣΥΝΤΟΜΗ ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ
ΤΟΥ ΘΕΣΜΟΥ ΤΗΣ ΑΠΟΝΟΜΗΣ ΤΩΝ ΟΦΦΙΚΙΩΝ

Ο όρος «οφφίκιον» προέρχεται από τη λατινική λέξη *officium* και σημαίνει αξίωμα. Όπως ο Β. Σταυρίδης αναφέρει: «Ο δε όρος “αξίωμα” το κατ’ αξίαν εις τινα απονεμόμενον ή ανατιθέμενον υπούργημα ή έργον»¹. Συνεπώς, ο οφφικίαλος είναι άνθρωπος του έργου και του καθήκοντος και χαίρει απόλυτου σεβασμού.

Η ανάθεση αρμοδιοτήτων σε λαϊκούς εδραιώνεται ήδη από την εποχή των Αποστόλων. Στόχος είναι η συνεργασία με τους κληρικούς στην προσπάθεια εξάπλωσης της χριστιανικής πίστης και αργότερα στην οργάνωση των τοπικών εκκλησιών.

Το Δ' μ.Χ. αιώνα αρχίζουν να απονέμονται σε κληρικούς και λαϊκούς αξιώματα με τον όρο «οφφίκια». Παραδείγματα τέτοιων οφφικίων είναι του οικονόμου, του χαρτοφύλακος, του εκδίκου κ.α. Ταυτοχρόνως αποδίδεται ο τίτλος του «άρχοντος». Σε εξαιρετικές περιπτώσεις για να τιμηθεί και /ή να διακριθεί από άλλους κατόχους του ιδίου οφφικίου, ο «άρχων» αποκαλείται «μέγας», όπως για παράδειγμα «Μέγας Οικονόμος», «Μέγας Σκευοφύλαξ» κ.ά.². Ήδη από τον Δ' αιώνα τα οφφίκια κατατάσσονται ιεραρχικώς σε εννέα πεντάδες³.

Τα ιστορικά γεγονότα, οι ιδιαίτερες κοινωνικές συνθήκες κάθε εποχής και ο βαθμός της αίγλης της Εκκλησίας καθορίζουν τό-

1. Βασίλειος Σταυρίδης, *Τα εκκλησιαστικά οφφίκια ή αξιώματα εις το Οικουμενικόν Πατριαρχείον* (Θεσσαλονίκη, 1992). Ανάτυπον εκ της *Κληρονομίας*, τόμος 21, τεύχη Α-Β' (1989): σ. 267.

2. Βασίλειος Σταυρίδης, *ό.π.*, σ. 268.

3. Ο Βασίλειος Σταυρίδης, *ό.π.*, σσ. 268-270 παρέχει πληροφορίες για τη δημιουργία και την εξέλιξη των πεντάδων των οφφικίων. Για την τελετή απονομής οφφικίου βλ. Βασίλειος Σταυρίδης, *ό.π.*, σσ. 270-271. Επίσης, ο Ιωάννης Ν. Παπαμιχαλάκης αναφέρει: «Η απονομή Οφφικίου αποτελεί αποκλειστικόν δικαίωμα του Παναγιωτάτου Οικουμενικού Πατριάρχου και γίνεται δια χειροδυσίας υπό του ιδίου ή κατ' εντολήν Αυτού από τους κατά τόπους Ιεράρχας του Θρόνου». Βλ. Ιωάννης Ν. Παπαμιχαλάκης, «Ο δεσμός των οφφικιάλων του Οικουμενικού Πατριαρχείου και των αξιωμάτων της Αγίας του Χριστού Μεγάλης Εκκλησίας Κωνσταντινουπόλεως», *Παμμακάριστος*, τεύχος 7 (2004): σ. 13.

στο τον αριθμό των οφφικίων που απονέμονται, όσο και το περιεχόμενο και τη λειτουργία κάθε οφφικίου⁴.

Στη διάρκεια της Βυζαντινής αυτοκρατορίας οι οφφικιάλοι αποτελούν ένα μόνιμο γύρω από τον Πατριάρχη σώμα, το οποίο έχει την ισχύ να ασκεί επιρροή στις αποφάσεις του. Μετά την πτώση της Κωνσταντινούπολης το 1453 ακολουθούν δύο αιώνες, στη διάρκεια των οποίων οι άρχοντες του Πατριαρχείου, κληρικοί και λαϊκοί αποκτούν εξαιρετική δύναμη και ευρύτατη εξουσία⁵. Όμως με την πάροδο των αιώνων τα οφφίκια αποσυνδέονται σταδιακά από μεζονος σημασίας αρμοδιότητες και τον ΙΘ' και Κ' αιώνα καταλήγουν να έχουν μόνο τιμητική σημασία⁶.

Τα ιστορικά γεγονότα του 19^{ου} και του 20^{ου} αιώνα αποτελούν σημαντικούς παράγοντες αναπροσαρμογής του δεσμού των οφφικιάλων. Το 1830 ιδρύεται το ελληνικό κράτος, ακολουθούν οι Βαλκανικοί πόλεμοι, η Μικρασιατική Καταστροφή του 1922, η ανταλλαγή των πληθυσμών και ο ορισμός του ποταμού Έβρου ως το σύνορο Ελλάδας και Τουρκίας. Η συνθήκη της Λωζάνης το 1923 θέτει τους όρους για την προστασία του ελληνορθόδοξου πληθυσμού της Κωνσταντινούπολης. Όμως, τα γεγονότα που ακολουθούν, και κυρίως οι διωγμοί του 1955 και του 1963, οδηγούν τους Έλληνες της Πόλης σε μαζικό εκπατρισμό. Το Οικουμενικό Πατριαρχείο παραμένει στην Πόλη, αλλά με ελάχιστους πλέον εναπομείναντες από το ποίμνιό του.

Οι επικρατούσες ιστορικοκοινωνικές συνθήκες συντελούν καθοριστικά στην απόφαση του αείμνηστου Πατριάρχη Αθιναγόρα (1948-1972) να αναζητήσει την ενεργό συμπαράσταση του ποιμνίου που έχει πλέον διασπαρεί σε όλο τον κόσμο. Ο Πατριάρχης αυξάνει τον αριθμό των οφφικίων⁷, τιμά με οφφίκια και αρμοδιότητες

4. Ιάκωβος Πηλίδης, *Τίτλοι, Οφφίκια και Αξιώματα εν τη Βυζαντινή Αυτοκρατορία και τη Χριστιανική Ορθοδόξω Εκκλησία* (Αθήνα: Εκδ. «Ασστήρ» Αλ. & Ε. Παπαδημητρίου, 1985), σ. 12. Εκτενής περιγραφή του περιεχομένου κάθε οφφικίου περιλαμβάνεται στις σσ. 53-302.

5. Βασίλειος Σταυρίδης, *ό.π.*, σ. 269.

6. Βασίλειος Σταυρίδης, *ό.π.*, σσ. 269, 270.

7. Βασίλειος Θ. Σταυρίδης, *Οι Οικουμενικοί Πατριάρχαι 1860-Σήμερα: Ιστορία και Κείμενα*, 2η έκδοση (Θεσσαλονίκη: Εκδ. αδελφών Κυριακίδη, 2004), σ. 87.

σημαντικό αριθμό υπηκόων των Ηνωμένων Πολιτειών Αμερικής και για πρώτη φορά γυναίκες λαμβάνουν τον τίτλο της «αρχόντισσας»⁸. Το 1966 ιδρύεται η πρώτη αδελφότητα των οφφικιάλων, το τάγμα του Αποστόλου Ανδρέα, στις Η.Π.Α. με έδρα τη Νέα Υόρκη⁹.

Τα χρόνια που ακολουθούν ο αριθμός των οφφικιάλων από τριάντα περίπου που ήταν προ της εποχής του Πατριάρχη Αθηναγόρα¹⁰ υπερβαίνει τους χίλιους¹¹. Κατά την τελευταία πενήνταετία διαφοροποιείται και η ιεραρχική κατάταξη των οφφικίων των λαϊκών. Όπως ο Ι. Παπαμιχαλάκης αναφέρει: «*Επικεφαλής των οφφικίων είναι το του άρχοντος Μεγάλου Λογοθέτου. Ακολουθούν τα μεγάλα οφφίκια: του Χαρτοφύλακος, του Πρωτονοταρίου, του Ρήτορος, του Ρεφερενδαρίου, του Υπομνηματογράφου, του Πρωτέκδικου, του Ιερομνήμονος, του Χαρτουλαρίου, του Δικαιοφύλακος, του Νομοφύλακος, του Ακτουαρίου, του Δεπουτάτου κ.α.*»¹².

Ο Β. Σταυρίδης παρουσιάζει την κατανομή και τον ακριβή αριθμό των αρχόντων του Οικουμενικού Πατριαρχείου την τελευ-

8. Για την απονομή οφφικίων σε γυναίκες βλ. Βασίλειος Σταυρίδης, *Τα εκκλησιαστικά οφφίκια ή αξιώματα εις το Οικουμενικόν Πατριαρχείον* (Θεσσαλονίκη, 1993). Ανάτυπον εκ της *Κληρονομίας*, τόμος 22, τεύχη Α-Β' (1990): σσ. 188, 193, 194, 198, 225, 240-242. Επίσης, βλ. το μεταγενέστερο βιβλίο του ίδιου συγγραφέα, *Ο Άγιος Ανδρέας Κρήτης Ορφανοτρόφος: Η εκκλησιαστική φιλανθρωπία εις το Βυζάντιον* (Αθήνα: Έκδοσις της Αδελφότητας των Οφφικιάλων της Αγίας του Χριστού Μεγάλης Εκκλησίας «Παναγία η Παμμακάριστος», 2003), σ. 12, όπου αναφέρεται ότι οι αρχόντισσες «αριθμούνται εις μίαν περίπου δεκάδα».

9. Βασίλειος Θ. Σταυρίδης, *Ο Άγιος Ανδρέας Κρήτης Ορφανοτρόφος: Η εκκλησιαστική φιλανθρωπία εις το Βυζάντιον*, ό.π., σ. 12.

10. Βασίλειος Θ. Σταυρίδης, *Ο Άγιος Ανδρέας Κρήτης Ορφανοτρόφος: Η εκκλησιαστική φιλανθρωπία εις το Βυζάντιον*, ό.π., σ. 12.

11. Με την ίδρυση της πρώτης αδελφότητας και τη μεγάλη αύξηση του αριθμού των οφφικιάλων συντονίζεται η προσπάθεια για τη συντήρηση και την ανοικοδόμηση των μνημείων της Ορθοδοξίας. Ενδεικτικά αναφέρεται ότι την εποχή του αείμνηστου Πατριάρχη Δημητρίου (1972-1991) ανοικοδομείται το Πατριαρχείο με τη χρηργία του Μεγάλου Άρχοντα Παναγιώτη Αγγελόπουλου.

12. Ιωάννης Ν. Παπαμιχαλάκης, «Ο δεσμός των οφφικιάλων του Οικουμενικού Πατριαρχείου και των αξιωμάτων της Αγίας του Χριστού Μεγάλης Εκκλησίας Κωνσταντινουπόλεως», *Παμμακάριστος*, τεύχος 7 (2004): 13.

ταία δεκαετία του εικοστού αιώνα: «Σήμερα (Μάρτιος 1990) συνολικά ο αριθμός των οφφικιάλων φθάνει τους 1167. Από αυτούς η ι. αρχιεπισκοπή Κωνσταντινουπόλεως έχει 15. Η ι. αρχιεπισκοπή Αμερικής καταλαμβάνει τα πρωτεία με 596. Ακολουθούν η Ελλάδα με 235, τα Θυάτειρα με 196, η Νέα Ζηλανδία με 25, η Αυστραλία και η Γαλλία με 24, η Ελβετία με 17, το Βέλγιο με 15, η Αυστρία με 13, η Γερμανία με 3 και η Σουηδία με 1 (ο μικρότερος αριθμός). Τέλος η Εκκλησία της Μόσχας με 3. Από τα οφφίκια ο Δεπουτάτος αντιπροσωπεύεται με 392 πρόσωπα, καταλαμβάνων τα πρωτεία. Ο Νοτάριος με 76. Ο Έξαρχος με 74. Ο Ακτουάριος με 73. Ο Εκδικος με 69. Ο Χαρτουάριος με 38. Ο Καστρίνσιος με 33. Ο Οστιάριος με 25. Ο Νομοφύλαξ με 21. Ο Μέγας Ιερομνήμων και ο Μαΐστωρ ανά 20 και ούτω καθ' εξής»¹³.

Το 1992 ο Οικουμενικός Πατριάρχης κ. Βαρδολομαίος (1991) ιδρύει την Αδελφότητα των Οφφικιάλων της Αγίας του Χριστού Μεγάλης Εκκλησίας «Παναγία η Παμμακάριστος», με έδρα την Αθήνα¹⁴. Καθορίζονται οι διαδικασίες για τη δραστηριοποίηση των λαϊκών σύμφωνα με την ορθόδοξη παράδοση. Κύριος σκοπός είναι η ένταξη των αρχόντων του Οικουμενικού Πατριαρχείου σ' έναν οργανισμό αποτελεσματικό για την μεταξύ τους επικοινωνία, ενημέρωση και συντονισμό των δραστηριοτήτων τους.

Γ' ΣΚΟΠΟΙ ΚΑΙ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΤΗΣ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΑΣ
«ΠΑΝΑΓΙΑ Η ΠΑΜΜΑΚΑΡΙΣΤΟΣ»¹⁵

Ο Οικουμενικός Πατριάρχης κ. Βαρδολομαίος θέτει την Α-

13. Βασίλειος Σταυρίδης, *Τα εκκλησιαστικά οφφίκια ή αξιώματα εις το Οικουμενικόν Πατριαρχείον*, τόμος 22, τεύχη Α'-Β' (1990): ό.π., σ. 190.

14. Στα δίπτυχα του Οικουμενικού Πατριαρχείου η Αδελφότητα αναφέρεται τρίτη στη σειρά των πατριαρχικών οργανισμών του Οικουμενικού Πατριαρχείου στο εξωτερικό.

15. Η συγγραφέας του άρθρου οφείλει θερμές ευχαριστίες στον Πρόεδρο της Αδελφότητας των Οφφικιάλων «Παναγία η Παμμακάριστος», Ιωάννη Παπαμιχαλάκη, Αρχοντα Μ. Υπομνηματογράφο, και στον Σύμβουλο κ. Εμμανουήλ Βαρβούνη, Αρχοντα Προστάτη των Γραμμάτων, για τη συνέντευξη που της παραχώρησαν στην Αθήνα στις 19.7.2006 και για το έντυπο υλικό με τις δραστηριότητες της Αδελφότητας που έδωσαν στη διάθεσή της.

δελφότητα υπό την προστασία της «Παναγίας της Παμμακαρίστου». Η «Παναγία Παμμακάριστος» έχει για τον ελληνισμό ιδιαίτερη θρησκευτική και ιστορική σημασία. Ο βυζαντινός ναός της Παναγίας της Παμμακαρίστου από το 1456 μέχρι το 1587 αποτελεί την έδρα του Οικουμενικού Πατριαρχείου. Ο ναός κατέχει μια από τις σπουδαιότερες ψηφιδωτές φορητές εικόνες, την «Παναγία την Παμμακάριστο», έργο του 11^{ου} αιώνα. Ο Σουλτάνος Μουράτ Γ' μετατρέπει το 1587 το ναό σε τέμενος (το Φετιχέ τζαμί). Η εικόνα ακολουθεί μαζί με τα υπόλοιπα κειμήλια την περιπλάνηση του Πατριαρχείου μέχρι την τελική εγκατάστασή του στο Φανάρι το 1599/1601. Σήμερα είναι τοποθετημένη σε εικονοστάσιο στον Πατριαρχικό Ναό του Αγίου Γεωργίου¹⁶.

Το άρθρο 2 του κανονισμού ορίζει τους σκοπούς της Αδελφότητας, οι οποίοι κυρίως είναι α) η καλλιέργεια και η ανάπτυξη φιλικών σχέσεων μεταξύ των μελών της Αδελφότητας και του Οικουμενικού Πατριαρχείου, β) η ανάπτυξη πολιτιστικής, εκπαιδευτικής και κοινωφελούς δράσης, γ) η συνεργασία με πρόσωπα, κοινωνικές ομάδες και οργανισμούς, δ) η έκδοση εφημερίδων, περιοδικών και εντύπων καθώς και η συγγραφή και μετάφραση βιβλίων με περιεχόμενο σχετικό προς την ιστορία, τη ζωή, την αποστολή και τις δραστηριότητες του Οικουμενικού Πατριαρχείου ε) η υλοποίηση διαλέξεων, σεμιναρίων, προσκυνημάτων και άλλων κοινωνικών εκδηλώσεων, κ.ά.¹⁷.

Μέλη της Αδελφότητας των Οφφικιάλων «Παναγία η Παμμακάριστος» είναι εξέχουσες προσωπικότητες του οικουμενικού ελληνισμού, οι οποίες δεν είναι μέλη του τάγματος του Αποστόλου

16. Βλ. Μ. Γ. Βαρβούνης (Επιμ.) *Ακολουθία του Εσπερινού, του Όρθρου και της Λειτουργίας της εορτής της Παμμακαρίστου* (Αθήνα: Έκδοσις της Αδελφότητας των Οφφικιάλων της Αγίας του Χριστού Μεγάλης Εκκλησίας «Παναγία η Παμμακάριστος» με χορηγία των εκδ. «Χελάνδιον», 2006), σσ. 9-26.

17. Οικουμενικόν Πατριαρχείον, *Κανονισμός Λειτουργίας Αδελφότητος Οφφικιάλων της Αγίας του Χριστού Μεγάλης Εκκλησίας «Παναγία η Παμμακάριστος»* (Επιμέλεια: Εμμανουήλ Γ. Βαρβούνης, Αθήνα: Έκδοσις της Αδελφότητας των Οφφικιάλων της Αγίας του Χριστού Μεγάλης Εκκλησίας «Παναγία η Παμμακάριστος» με χορηγία του εκδοτικού οίκου των αδελφών Κυριακίδη, 2006), σ. 9.

Ανδρέα. Όπως το άρθρο 3 του κανονισμού¹⁸ ορίζει: «Μέλη της Αδελφότητας είναι αυτοδικαίως άπαντες οι οφφικιάλοι της Αγίας του Χριστού Μεγάλης Εκκλησίας, πλην των οφφικιάλων της Ιεράς Αρχιεπισκοπής Αμερικής»¹⁹.

Το 2004 ο αριθμός των μελών της Αδελφότητας «Παναγία η Παμμακάριστος» ανέρχεται σε 421 άτομα²⁰. Η κατανομή έχει ως εξής: 188 από τα μέλη είναι υπήκοοι Ελλάδας, 92 είναι υπήκοοι Μεγάλης Βρεταννίας και 136 διαμένουν σε διάφορες περιοχές, όπως την Αυστραλία, το Χονγκ-Κονγκ, την Κορέα, την Τουρκία, τη Ρωσία, τη Νέα Ζηλανδία, τη Σουηδία, τη Φιλλανδία, την Εσθονία, την Ολλανδία, την Αυστρία, τη Γερμανία, το Βέλγιο, τη Γαλλία, την Ιταλία, το Μονακό, την Αίγυπτο, τον Καναδά, την Αργεντινή, τον Παναμά, τις Φιλιππίνες κ.α. Μέλη της Αδελφότητας είναι και πέντε αρχόντισσες, υπήκοοι Ελλάδας²¹.

Στις προτεραιότητες της Αδελφότητας εντάσσεται η παροχή αμέριστης συμπαράστασης στις προσπάθειες της Α.Θ.Π. του Οικουμενικού Πατριάρχη κ. Βαρδολομαίου για την προστασία των μνημείων της Ορθοδοξίας στην Κωνσταντινούπολη. Η Αδελφότητα φροντίζει για την προσέλκυση χορηγιών με στόχο την ανακαίνιση των ναών της Πόλης²². Μέλη της «Παναγίας της Παμμακαρί-

18. Ο κανονισμός τίθεται σε ισχύ στις 22 Φεβρουαρίου 1992. Στις 3 Μαΐου 2006 επέρχονται τροποποιήσεις σε θέματα διοίκησης. Ο πρώτος και ο τροποποιημένος κανονισμός παρουσιάζονται στην έκδοση: Οικουμενικόν Πατριαρχείον, Κανονισμός Λειτουργίας Αδελφότητος Οφφικιάλων της Αγίας του Χριστού Μεγάλης Εκκλησίας «Παναγία η Παμμακάριστος», ό.π.

19. Οικουμενικόν Πατριαρχείον, Κανονισμός Λειτουργίας Αδελφότητος Οφφικιάλων της Αγίας του Χριστού Μεγάλης Εκκλησίας «Παναγία η Παμμακάριστος», ό.π., σ. 10.

20. Σύμφωνα με τον Πρόεδρο της Αδελφότητος των Οφφικιάλων «Παναγία η Παμμακάριστος», Ιωάννη Παπαμιχαλάκη σήμερα οι άρχοντες μέλη των δύο Αδελφοτήτων ανέρχονται σε 1250 πρόσωπα, σε όλο τον κόσμο.

21. Χωρίς συγγραφέα, «Ονομαστικός κατάλογος των οφφικιάλων της Αγίας του Χριστού Μεγάλης Εκκλησίας μελών της Αδελφότητος «Παναγία η Παμμακάριστος», Παμμακάριστος, τεύχος 7 (2004): σσ. 90-92.

22. Η Αδελφότητα «Παναγία η Παμμακάριστος» εντάσσει στις αρμοδιότητές της τη φροντίδα όλων των εγκαταστάσεων που αφορούν το Οικουμενικό Πατριαρχείο. Ενδεικτικά αναφέρεται η γενική επιστάσια ανακατασκευής του

στου» παρέχουν οικονομική ενίσχυση στο έργο του Πατριαρχείου για τη διάσωση και συντήρηση των προσκυνημάτων του Γένους²³.

Σημαντικές δραστηριότητες της Αδελφότητας αφορούν εκδηλώσεις που βοηθούν στη διατήρηση της πνευματικής ενότητας των οφφικιάλων και εκδηλώσεις που στοχεύουν στην ισχυροποίηση της κοινωνικής συνοχής της Αδελφότητας. Σ' αυτές εντάσσεται η ετήσια συνάντηση των οφφικιάλων την 9^η Μαΐου κάθε έτους, εορτή των Αγίων Τεσσαράκοντα Μαρτύρων. Την ημέρα αυτή εορτάζεται η ημέρα των Οφφικιάλων της Αγίας του Χριστού Μεγάλης Εκκλησίας «Παναγία η Παμμακάριστος». Ετήσια είναι και η προσκυνηματική επίσκεψη των οφφικιάλων στο Οικουμενικό Πατριαρχείο, που πραγματοποιείται κάθε χρόνο την Κυριακή της Σαμαρείτιδος, Ε' Κυριακή από το Πάσχα. Συνήθως την ημέρα αυτή διοργανώνονται εκδηλώσεις με στόχο τη σύσφιξη των σχέσεων των ομογενών της Πόλης με τους ομογενείς της Ελλάδας και της διασποράς²⁴.

Ιδιαίτερη βαρύτητα αποδίδεται στη διοργάνωση τιμητικών εκδηλώσεων για τους συγγραφείς βιβλίων και πραγματειών με περιεχόμενο σχετικό προς την ιστορία και τις δραστηριότητες του Οικουμενικού Πατριαρχείου. Τιμητικές εκδηλώσεις γίνονται και για τους Καθηγητές της Ιεράς Θεολογικής Σχολής της Χάλκης. Πραγματοποιούνται και εκδηλώσεις ποικίλου περιεχομένου, όπως διαλέξεις, ετήσιες εκδηλώσεις για το νέο έτος, βραβεύσεις ομογενειακών εφη-

κτιρίου εγκατάστασης του Γραφείου Εκπροσώπησης του Οικουμενικού Πατριαρχείου στην Αθήνα. Τα εγκαίνια του Γραφείου έγιναν στις 19 Οκτωβρίου 2000.

23. Το άρθρο 9 του κανονισμού ορίζει μεταξύ άλλων: «Προσφοράι χρημάτων ή άλλων περιουσιακών στοιχείων προς την Αδελφότητα γίνονται δεκταί κατόπιν αποφάσεως του Διοικητικού Συμβουλίου και υπό την προϋπόθεσιν ότι δεν δημιουργούνται ανεπίτρεπτοι δια την δραστηριότητα και την εξυπηρέτησιν του σκοπού της Αδελφότητος δεσμεύσεις ή εξαρτήσεις, εγγράφονται δε τα προσφερόμενα εις την Αδελφότητα ακίνητα επ' ονόματι του Οικουμενικού Πατριαρχείου.» Βλ. Οικουμενικόν Πατριαρχείον, Κανονισμός Λειτουργίας Αδελφότητος Οφφικιάλων της Αγίας του Χριστού Μεγάλης Εκκλησίας «Παναγία η Παμμακάριστος», ό.π., σ. 12.

24. Ενδεικτικά αναφέρεται ότι την Κυριακή της Σαμαρείτιδος στις 25 Μαΐου 2003 οι εκδηλώσεις είχαν στόχο την απόδοση τιμών στον ομογενειακό Τύπο της Κωνσταντινούπολης και την ψυχαγωγία των ομογενών και των νέων της Πόλης.

μερίδων²⁵, εκθέσεις ζωγραφικής²⁶ κ.ά. Η Αδελφότητα παρέχει τις υπηρεσίες της και στις αδελφοποιήσεις εστιών του Γένους²⁷.

Με την είσοδο στην τρίτη χιλιετία από τη γέννηση του Ιησού Χριστού η Αδελφότητα φιλοτεχνεί το «Σταυρό της Παμμακαρίστου». Ο σταυρός φέρει στο κέντρο σε σμάλτο την «Παναγία την Παμμακαρίστο», εγκαρσίως δεξιά τον Ιερό Χρυσόστομο, Πατριάρχη Κωνσταντινουπόλεως και αριστερά τον Άγιο Ανδρέα, Ιδρυτή του Οικουμενικού Πατριαρχείου. Άνω έχει το χριστόγραμμα ΧΡ και κάτω δηλώνεται η έναρξη της τρίτης χιλιετίας με το γράμμα Β²⁸. Με πατριαρχική απόφαση ο πρώτος σταυρός τοποθετείται στην ιστορική ιερή εικόνα της Παμμακαρίστου. Με το «Σταυρό της Παμμακαρίστου» ευλογούνται από τον Οικουμενικό Πατριάρχη πρόσωπα που αξίζουν την τιμή να τον έχουν και να τον φέρουν. Η Αδελφότητα έχει επαναφιλοτεχνήσει τον «Χρυσό Σταυρό του Αγίου Ανδρέου», ο οποίος απονέμεται από τον Οικουμενικό Πατριάρχη ως ανώτατη τιμητική διάκριση. Επίσης, έχουν φιλοτεχνηθεί τρία χρυσά εγκόλπια «εις τιμήν και μνήμην» των Αγίων Πατριαρχών Κωνσταντινουπόλεως²⁹. Στο έργο της «Παναγίας της Παμμα-

25. Ενδεικτικά αναφέρεται η οργάνωση εκδήλωσης βράβευσης με τον «Αργυρούν Σταυρόν της Παμμακαρίστου» των ομογενειακών εφημερίδων «Απογευματινή» για την επέτειο 78 χρόνων από την ίδρυσή της και «Ηχώ» για τη συμπλήρωση 25 χρόνων έκδοσης.

26. Ενδεικτικά αναφέρονται η πραγματοποίηση στην Κωνσταντινούπολη και στην Αθήνα έκθεσης ζωγραφικής με θέμα «Εκκλησίες Κωνσταντινουπόλεως» και η έκθεση έργων ζωγραφικής του άρχοντος Βασίλη Θεοχαράκη στο Γενικό Προξενείο της Ελλάδας στην Κωνσταντινούπολη με θέμα «Άγιον Όρος - Τοπία του Βυθού».

27. Με πρωτοβουλία της Αδελφότητας έγινε η αδελφοποίηση της Ενορίας Αγίου Μηνά Ύψωμαθειών (Κοινότητος) της Ιεράς Αρχιεπισκοπής Κωνσταντινουπόλεως και της Ενορίας του Ιερού Μητροπολιτικού Ναού του Αγίου Μηνά, της Ιεράς Αρχιεπισκοπής Κρήτης στις 26 Νοεμβρίου 2000.

28. Η φιλοτέχνηση έγινε από τον Οίκο «Μαραμένος-Πατέρας» σύμφωνα με σχέδιο της Αδελφότητας.

29. Τα τρία αυτά εγκόλπια προσφέρθηκαν στον Οικουμενικό Πατριάρχη το 2000, την Κυριακή της Σαμαρείτιδος. Η φιλοτέχνηση έγινε από τον Οίκο «Μαραμένος-Πατέρας» σύμφωνα με σχέδιο της Αδελφότητας. Στο ένα εγκόλπιο ο Γίμιος Σταυρός περιβάλλεται από τους Αγίους Πατριάρχες Κωνσταντινουπόλεως, τον Ιωάννη Χρυσόστομο, τον Γρηγόριο τον Θεολόγο, τον Ιερό Φώτιο και

καρίστου» περιλαμβάνονται επίσης η αγιογράφηση φορητών εικόνων, η παραγωγή και προσφορά λαβάρων σε φορείς και ιδρύματα κ.ά.

Εξαιρετικώς σημαντική είναι η συμβολή της «Παναγίας της Παμμακαρίστου» στην κοινωνικοποίηση της νεολαίας με ελληνορθόδοξες αξίες και κανόνες. Το έργο της Αδελφότητας την τελευταία δεκαπενταετία χαρακτηρίζεται από την προσπάθεια δημιουργίας προσβάσεων επικοινωνίας μεταξύ των νέων του οικουμενικού ελληνισμού. Ενδεικτικά αναφέρεται η υλοποίηση συνάντησης ομογενών νέων της Κωνσταντινούπολης με ομογενείς νέους από τη Μεγάλη Βρεταννία και τον Καναδά.

Ιδιαίτερη μέριμνα υπάρχει για τους νέους της Πόλης. Ο Πρόεδρος της Αδελφότητας Ι. Παπαμιχαλάκης στην ομιλία του στη διάρκεια εκδήλωσης για τους νέους και τις οικογένειές τους, στην οποία αποδόθηκε τιμητική διάκριση στην Πατριαρχική Μεγάλη του Γένους Σχολή για την επέτειο των 550 χρόνων από την ίδρυση και συνεχή λειτουργία της, αναφέρει: «*Η ερμηνεία και η συνέχεια του ενδιαφέροντος της Αδελφότητας των Αρχόντων του Οικουμενικού Πατριαρχείου επικεντρώνεται στους νέους της ομογένειας της Πόλεως ανταποδοτικώς και σε αναγνώριση της συμβολής των στην διαιώνιση του Γένους*».

Δεν πρόκειται όμως περί απλής συμβολής των νέων στην διαχρονική πορεία του Γένους, αλλά περί ποιοτικής παρουσίας στην χώρα που ζουν, προσδεύουν και καταξιώνονται.

Το υπόστρωμα της ανύψωσής τους σαν πολιτών αποδίδεται στις οικογένειές τους, μέλη της ομογένειας, στην πνευματική πατριαρχική επαγρύπνηση και προστασία, ιδίως όμως στην άνθηση της ελληνικής παιδείας που συνέβαλε στη διαμόρφωση χαρακτήρων χάρη στους οποίους συντηρήθηκε η συνείδηση του Γένους.

Κάτω από την άγρυπνο εποπτεία και καθοδήγηση του Οικουμενικού Πατριάρχου συντελείται η αναβάθμιση και ανανέωση των πνευματικών αξιών των νέων της Πόλεως, οι οποίοι αξιοποιού-

τον Άγιο Μεθόδιο. Το εγχόλπιο της Παναγίας είναι αντίγραφο της Παναγίας της Παμμακαρίστου. Το τρίτο εγχόλπιο αποτελεί αντίγραφο της εικόνας του Χριστού του ΣΤ΄ αιώνα, η οποία ευρίσκεται στην Ιερά Μονή της Αγίας Αικατερίνης του όρους Σινά.

ντες την Ανωτάτη Παιδεία, την τεχνογνωσία και τα σύγχρονα μέσα που διαθέτει η χώρα τους, αναδεικνύονται σε στελέχη Μάνατζμεντ της οικονομικής και επιχειρηματικής ζωής, κατά τις σύγχρονες απαιτήσεις και την ευρωπαϊκή προοπτική.

«Η Ρωμηοσύνη της Πόλεως είναι μια αδιάκοπη συνέχεια, ένα αδιάσπαστο σύνολο, το χθες, το σήμερα, το αύριο. Οι γενεές διαδέχονται η μία την άλλη, τα ήθη και τα έθιμά μας συνεχίζονται, εσείς οι νέοι συνεχίζετε την ιστορία μας, και τον υπέροχο πολιτισμό μας. Γι' αυτό σας αγαπούμε και γι' αυτό σας χρειαζόμαστε. Χωρίς εσάς δεν έχουμε συνέχεια και δεν έχουμε μέλλον. Αλλά μπορείτε να φαντασθείτε την ιστορική, την ένδοξη, την χιλιοστραγουδισμένη Ρωμηοσύνη της βασιλίδος των πόλεων χωρίς συνέχεια και χωρίς μέλλον; Έτσι απότομα να διακόπτεται το νήμα της ζωής της; Είμαι βέβαιος ως Πατριάρχης σας, ότι η πρόνοια του Θεού δεν θα το επιτρέψει. Και είμαι βέβαιος και ως μεγαλύτερος αδελφός και φίλος σας, ότι το δικό σας Ρωμαίικο φιλότιμο δεν σας επιτρέπει να εγκαταλείψετε την σκυτάλη και να διακόψετε την μαρτυρία του μαρτυρικού Γένους μας σ' αυτούς τους ιστορικούς χώρους, όπου ζούμε και μεγαλουργούμε από αιώνων. Ως νομοταγείς πολίται και ως δημιουργικοί άνθρωποι».

Τους λόγους αυτούς απηύδυνε η Α.Θ.Π. ο Οικουμενικός Πατριάρχης κ. Βαρθολομαίος κατά την επίσκεψη της νεολαίας της Πόλεως πλησίον Του³⁰.

Για τους νέους της Κωνσταντινούπολης διοργανώνονται κάθε χρόνο πολιτιστικές και ψυχαγωγικές εκδηλώσεις. Επιπλέον, πραγματοποιούνται βραβεύσεις ομογενών της Πόλης, οι οποίοι συμβάλουν σε κοινωφελή έργα και στην εκπαίδευση των νέων.

Καταβάλλεται κάθε δυνατή προσπάθεια συμμετοχής των νέων, και κυρίως των νέων της Κωνσταντινούπολης, σε εκδηλώσεις

30. Χωρίς συγγραφέα, «Ομιλία του Εντιμολ. Προέδρου της Αδελφότητας των Οφφικιάλων της Αγίας του Χριστού Μεγάλης Εκκλησίας "Παναγία η Παμμακάριστος" Ιωάννου Ν. Παπαμιχαλάκη Αρχοντος Μ. Υπομνηματογράφου κατά την πολιτιστική και ψυχαγωγική εκδήλωση για τους νέους της Πόλεως την Κυριακή της Σαμαρείτιδος στο ξενοδοχείο "Hilton" (9 Μαΐου 2004)», Παμμακάριστος, τεύχος 8 (2005): σ. 14.

μείζονος σημασίας για τον ελληνισμό. Ενδεικτικά αναφέρεται ότι κατά τη διάρκεια των Ολυμπιακών Αγώνων της Αθήνας με ενέργειες της Αδελφότητας δέκα νέοι από την ομογένεια της Κωνσταντινούπολης, ηλικίας 15-25 ετών, παρέμειναν στην Αθήνα ως φιλοξενούμενοι του Υφυπουργείου Αθλητισμού την περίοδο 16.8.2004 - 23.8.2004. Παρακολούθησαν αθλήματα των Ολυμπιακών Αγώνων και επισκέφτηκαν μουσεία και αρχαιολογικούς χώρους³¹.

Από το 1998 η Αδελφότητα εκδίδει το περιοδικό «Παμμακάριστος», το οποίο αποτελεί «Περιοδική Έκδοση Ενημερώσεως και Επικοινωνίας των Οφφικιάλων της Αγίας του Χριστού Μεγάλης Εκκλησίας, των Επαρχιών αυτής, Η.Π.Α., Αυστραλίας, Ευρώπης, Καναδά, Ν. Ζηλανδίας, Παναμά, Χονγκ-Κονγκ». Μέχρι και το 2006 έχουν εκδοθεί εννέα καλαίσθητα έγχρωμα τεύχη. Κάθε τεύχος παρουσιάζει σελίδες ενημέρωσης των απανταχού του κόσμου οφφικιάλων του Οικουμενικού Πατριαρχείου, χρονικά από τις πορείες και το έργο του Οικουμενικού Πατριάρχη ανά τον κόσμο, ειδήσεις, κείμενα που αφορούν την ιστορία και τη σύγχρονη πραγματικότητα των μνημείων της Ορθοδοξίας και των εκπαιδευτηρίων του ελληνισμού, γεγονότα από τη ζωή και τη δράση της Ορθοδοξίας και του ελληνισμού σε όλο τον κόσμο, έργα και εκδηλώσεις των αρχόντων οφφικιάλων, τιμητικές εκδηλώσεις, αρθρογραφία αρχόντων³², διεθνή συνέδρια και παρουσιάσεις εισηγήσεων και/ή συμπερασμάτων, βιβλιογραφικές παρουσιάσεις³³. Η κάλυψη της

31. Χωρίς συγγραφέα, «Δέκα νέοι από την Ομογένεια της Κωνσταντινούπολης φιλοξενούμενοι του υφυπουργού Αθλητισμού κατά τους Ολυμπιακούς αγώνες με ενέργειες της Αδελφότητας», *Παμμακάριστος*, τεύχος 8 (2005): σσ. 41-43.

32. Η αρθρογραφία παρουσιάζει εξαιρετικό ενδιαφέρον, όχι μόνο λόγω της επιλογής των θεμάτων αλλά και λόγω των ικανοτήτων ανάπτυξής τους από τους συγγραφείς. Ενδεικτικά αναφέρονται δύο άρθρα από την «Αρθρογραφία Αρχόντων» του τεύχους 9 (2006): Βλάσιος Φειδάς, «Η συνταγματική κατοχύρωση της Πατριαρχικής Πράξεως του 1928», σσ. 33-36, και Εμμανουήλ Βαρθούνης, «Η παρουσία του Οικουμενικού Πατριαρχείου στις Μητροπόλεις της Β. Ελλάδος και των νήσων του ανατολικού Αιγαίου», σ. 38.

33. Οι βιβλιογραφικές παρουσιάσεις όλων των τευχών καλύπτουν μεγάλο αριθμό σελίδων και είναι πληρέστερες στην ανάλυση του περιεχομένου βιβλίων, λευκωμάτων και περιοδικών. Ενδιαφέρον παρουσιάζει και η ποικιλία των θεμάτων. Για παράδειγμα, στο τεύχος 7 (2004): παρουσιάζεται το τεύχος Ιουνίου

ύλης του περιοδικού συνοδεύεται από πλήθος φωτογραφιών.

Το 2003 η Αδελφότητα εκδίδει με χορηγία του Άρχοντος Ορφανοτρόφου κ. Γεράσιμου Βασιλόπουλου βιβλίο του Καθηγητή της Θεολογικής Σχολής της Χάλκης κ. Βασιλείου Θ. Σταυρίδη με τίτλο «Ο Άγιος Ανδρέας Κρήτης Ορφανοτρόφος: Η εκκλησιαστική φιλανθρωπία εις το Βυζάντιον». Το 2006 η Αδελφότητα επανεκδίδει με επιμέλεια του Αναπληρωτή Καθηγητή του Δημοκριτείου Πανεπιστημίου Θράκης κ. Μ. Γ. Βαρβούνη και με χορηγία των εκδόσεων «Χελάνδιον» το βιβλίο «Ακολουθία του Εσπερινού, του Όρθρου και της Λειτουργίας της εορτής της Παμμακαρίστου». Η επανέκδοση συμπίπτει με την ολοκλήρωση ενός χριστιανικού αιώνα (1905-2006 μ.Χ.) από την πρώτη έκδοση που είχε πραγματοποιηθεί στο Οικουμενικό Τυπογραφείο το 1905³⁴.

Σημαντικό τμήμα των ενεργειών της «Παναγίας Παμμακαρίστου» αφορά επίσης επισκέψεις και επικοινωνία με την πολιτειακή ηγεσία³⁵ και εκπροσώπους αρχών και φορέων. Επιπλέον, υπάρχει μέριμνα για ενημέρωση και για δημοσιογραφική κάλυψη των δραστηριοτήτων της Αδελφότητας.

Δ' Ο ΘΕΣΜΟΣ ΤΩΝ ΑΡΧΟΝΤΩΝ ΟΦΦΙΚΙΑΛΩΝ

2003 του τριμηνιαίου περιοδικού «Παύλειος Λόγος» που αφορά κυρίως Διεθνές Συνέδριο με τον τίτλο: «Εκκλησία και Περιβάλλον». Όπως αναφέρεται: «Στην εκδήλωση μίλησε ο Καθηγητής Κοινωνιολογίας του Α.Π.Θ. Βασίλειος Γιούλτσης, ο οποίος αφού εντόπισε το οξύ πρόβλημα της κακοποίησης του Περιβάλλοντος από τον άνθρωπο ανέλυσε τις προτεινόμενες από τον επιστημονικό χώρο λύσεις καταλήγοντας στην ορθόδοξη πρόταση που συνοψίζεται στην σπαρτιατική επισήμανση «συμφιλίωση με το Θεό, με τον συνάνθρωπο, με το Περιβάλλον».

34. Στις εκδόσεις της «Παναγίας Παμμακαρίστου» συμπεριλαμβάνονται οι τόμοι «Άγιοι Αρχιεπίσκοποι και Πατριάρχαι Κωνσταντινουπόλεως. Το προσκύνημα των Οφφικιάλων» (Συγγραφέας του τόμου είναι ο Βασίλειος Θ. Σταυρίδης), «Φανάρι-Κρήτη, ο Οικουμενικός Πατριάρχης Βαρθολομαίος στην Εκκλησίαν της Κρήτης» (9-22 Νοεμβρίου 1992) και «Η πορεία αγάπης του Οικουμενικού Πατριάρχου προς την Εκκλησίαν και τον ευσεβή λαόν της Αιθιοπίας» (11-20 Νοεμβρίου 1995).

35. Ενδεικτικά αναφέρεται ότι ο τότε Πρόεδρος της Ελληνικής Δημοκρατίας κ. Κωνσταντίνος Στεφανόπουλος δέχτηκε τα Διοικητικά Συμβούλια της «Παναγίας Παμμακαρίστου» των ετών 1998-2001 και 2001-2004 και ενημερώθηκε για το δεσμό των οφφικιάλων και το έργο της Αδελφότητας.

ΣΤΙΣ ΑΡΧΕΣ ΤΟΥ 21^{ΟΥ} ΑΙΩΝΑ

Στις αρχές του 21^{ου} αιώνα ο δεσμός των οφφικιάλων εκφράζει τη σύγχρονη μορφή εθελοντισμού και προσφοράς υπηρεσιών προς το Οικουμενικό Πατριαρχείο, την Ορθοδοξία και τον Οικουμενικό Ελληνισμό. Στη ραγδαία μεταβαλλόμενη και γεμάτη συγκρούσεις κοινωνική πραγματικότητα του νέου αιώνα, το Οικουμενικό Πατριαρχείο δεν αποτελεί πλέον μόνο δεσμό εκπροσώπησης και ενοποίησης της Ορθοδοξίας. Είναι ένας διεθνώς αναγνωρισμένος φορέας υποστήριξης του δικαιώματος της ανθρωπότητας για επιβίωση μέσα σε πλαίσιο ειρηνικής συνεργασίας και σεβασμού προς τη διαφορετικότητα. Στο έργο του αυτό χρειάζεται τη συντονισμένη βοήθεια των ανά τον κόσμο εθελοντών του. Ακολουθώντας μια παράδοση πολλών αιώνων οι άρχοντες οφφικιάλοι συνεχίζουν να παρέχουν τις υπηρεσίες τους, τις οποίες πλέον εναρμονίζουν με τις αρχές της Διακήρυξης των Βρυξελλών της 20^{ης} Δεκεμβρίου 2001. Η Διακήρυξη με τίτλο «*Η ειρήνη του Θεού εν τω κόσμω*» είναι το κείμενο της συμφωνίας διεθνούς Διαδρησκειακής Συνάντησης που πραγματοποιήθηκε με τη συμμετοχή εκπροσώπων του Ιουδαϊσμού, του Χριστιανισμού και του Ισλάμ στις Βρυξέλλες, στις 19 και 20 Δεκεμβρίου 2001. Τη συμπροεδρία της Συνόδου άσκησαν η Α.Θ.Π. ο Οικουμενικός Πατριάρχης κ. Βαρθολομαίος και ο Πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής κ. Romano Prodi. Το κείμενο που ακολουθεί αποτελεί τμήμα της Διακήρυξης:

«Θεμελιώδες κοινόν στοιχείον των ημετέρων μονοθεϊστικών δρησκειών είναι η πίστις και η εμπιστοσύνη προς τον αγαθόν, φιλόανθρωπον, φιλεύσπλαχτον και ελεήμονα Θεόν. Η προσφορά της αγάπης του Θεού παρέχεται εις πάντας τους ανθρώπους προς ελευθέραν αποδοχήν και άνευ καταναγκασμού, ανεξαρτήτως φυλής, εθνότητος, πολιτιστικής παραδόσεως ή φύλου»³⁶.

36. John N. Papamihalakis, *Ο διεθνής χαρακτήρας του δεσμού του Οικουμενικού Πατριαρχείου. The international character of the institution of the Ecumenical Patriarchate. Le caractere international de l' institution du Patriarcat Oecumenique* (Reprinted from Newspaper I Kathimerini, Sunday the 14th of October 2001), p. 45.

Ε' ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Βαρβούνης, Μ. Γ. (Επιμ.) *Ακολουθία του Εσπερινού, του Όρθρου και της Λειτουργίας της εορτής της Παμμακαρίστου*. Αθήνα: Έκδοσις της Αδελφότητας των Οφφικιάλων της Αγίας του Χριστού Μεγάλης Εκκλησίας «Παναγία η Παμμακάριστος» με χορηγία των εκδ. «Χελάνδιον». Αθήνα, 2006.
- Βαρβούνης, Εμμανουήλ. «Η παρουσία του Οικουμενικού Πατριαρχείου στις Μητροπόλεις της Β. Ελλάδος και των νήσων του ανατολικού Αιγαίου». *Παμμακάριστος*. Τεύχος 9 (2006): σ. 38.
- Οικουμενικόν Πατριαρχείον. *Κανονισμός Λειτουργίας Αδελφότητας Οφφικιάλων της Αγίας του Χριστού Μεγάλης Εκκλησίας «Παναγία η Παμμακάριστος»*. Επιμέλεια: Βαρβούνης, Εμμανουήλ Γ. Αθήνα: Έκδοσις της Αδελφότητας των Οφφικιάλων της Αγίας του Χριστού Μεγάλης Εκκλησίας «Παναγία η Παμμακάριστος» με χορηγία του εκδοτικού οίκου των αδελφών Κυριακίδη. Αθήνα, 2006.
- Παπαμιχαλάκης, Ιωάννης Ν. «Ο δεσμός των οφφικιάλων του Οικουμενικού Πατριαρχείου και των αξιωμάτων της Αγίας του Χριστού Μεγάλης Εκκλησίας Κωνσταντινουπόλεως». *Παμμακάριστος*. Τεύχος 7 (2004): σσ. 12-14.
- Papamihalakis, John N. *Ο διεθνής χαρακτήρας του δεσμού του Οικουμενικού Πατριαρχείου. The international character of the institution of the Ecumenical Patriarchate. Le caractere international de l' institution du Patriarcat Oecumenique*. Reprinted from Newspaper *I Kathimerini*, Sunday the 14th of October 2001.
- Πηλίδης, Ιάκωβος. *Τίτλοι, Οφφίκια και Αξιώματα εν τη Βυζαντινή Αυτοκρατορία και τη Χριστιανική Ορθοδόξω Εκκλησία*. Αθήνα: Εκδ. «Αστέρ» Αλ. & Ε. Παπαδημητρίου, 1985.
- Σταυριδής, Βασίλειος Θ. *Οι Οικουμενικοί Πατριάρχαι 1860-Σήμερα: Ιστορία και Κείμενα*. 2^η έκδοση. Θεσσαλονίκη: Εκδ. αδελφών Κυριακίδη, 2004.
- *Ο Άγιος Ανδρέας Κρήτης Ορφανοτρόφος: Η εκκλησιαστική φιλανθρωπία εις το Βυζάντιον*. Αθήνα: Έκδοσις της Αδελφότητας των Οφφικιάλων της Αγίας του Χριστού Μεγάλης Εκκλησίας «Παναγία η Παμμακάριστος», 2003.
- *Τα εκκλησιαστικά οφφίκια ή αξιώματα εις το Οικουμενικόν Πατριαρχείον*. Ανάτυπον εκ της *Κληρονομίας*. Τόμος 22 Τεύχη Α'Β' (1990): σσ. 187-243. Θεσσαλονίκη, 1993.
- *Τα εκκλησιαστικά οφφίκια ή αξιώματα εις το Οικουμενικόν Πατρι-*

αρχείον. Ανάτυπον εκ της Κληρονομίας. Τόμος 21 Τεύχη Α'-Β' (1989): σσ. 267-283. Θεσσαλονίκη, 1992.

- Φειδάς, Βλάσιος. «Η συνταγματική κατοχύρωση της Πατριαρχικής Πράξεως του 1928». *Παμμακάριστος*. Τεύχος 9 (2006): σσ. 33-36.
- Χωρίς συγγραφέα. «Ομιλία του Εντιμολ. Προέδρου της Αδελφότητας των Οφφικιάλων της Αγίας του Χριστού Μεγάλης Εκκλησίας «Παναγία η Παμμακάριστος» Ιωάννου Ν. Παπαμιχαλάκη Αρχοντος Μ. Υπομνηματογράφου κατά την πολιτιστική και ψυχαγωγική εκδήλωση για τους νέους της Πόλεως την Κυριακή της Σαμαρείτιδος στο ξενοδοχείο «Hilton» (9 Μαΐου 2004)». *Παμμακάριστος*. Τεύχος 8 (2005): σσ. 14-15.
- «Δέκα νέοι από την Ομογένεια της Κωνσταντινούπολης φιλοξενούμενοι του υφυπουργού Αθλητισμού κατά τους Ολυμπιακούς αγώνες με ενέργειες της Αδελφότητας». *Παμμακάριστος*. Τεύχος 8 (2005): σσ. 41-43.
- «Βιβλία - Εκδόσεις - Περιοδικά Ιερών Μητροπόλεων». *Παμμακάριστος*. Τεύχος 7 (2004): σσ. 86-89.
- «Ονομαστικός κατάλογος των οφφικιάλων της Αγίας του Χριστού Μεγάλης Εκκλησίας μελών της Αδελφότητας «Παναγία η Παμμακάριστος». *Παμμακάριστος*. Τεύχος 7 (2004): σσ. 90-92.

ISBN: 978-960-343-955-4